

Викладач: Ренгевич О.В.

Предмет: Основи підприємництва

Урок 31

02.05.2022

Практична робота 11

Тема: Оцінка структури витрат та визначення ціни конкретного продукту за методом “витрати плюс”.

Мета: Освоїти методику оцінки структури витрат та визначення ціни конкретного продукту за методом “витрати плюс”; навчитися аналізувати структуру витрат та здійснювати ціноутворення, виявляти чинники, що впливають на витрати, ціну і прибуток.

Основні поняття: витрати, структура, абсолютне відхилення, відносне відхилення, ціна, собівартість.

Обладнання: інструкційна карта, зошит-конспект

Послідовність виконання практичної роботи

1. Опрацювати теоретичний матеріал
2. Дати відповіді на тестові питання
3. Виконати практичне завдання
4. Оформити висновок виконаної практичної роботи.

Опорний теоретичний матеріал

На практиці підприємці можуть застосувати такі методи ціноутворення: витратний, на основі цільової норми прибутку, на основі відчутної цінності товару, на основі рівня поточних цін,

Витратний метод базується на врахуванні суми постійних і змінних витрат на одиницю продукції та запланованого прибутку з урахуванням нижнього порогу ціни. Витратний метод не враховує характер попиту, рівень платоспроможності споживачів, політику конкурентів), а ціна, визначена за таким методом, може бути завищеною. Якщо всі виробники такого товару використовують витратний метод ціноутворення, цінова конкуренція мінімальна, а ціни більш реальні та виключають наживу коштом покупців. Розрахунок:

$$Ц = C + П$$

де $Ц$ – ціна одиниці товару, C – собівартість одиниці товару, $П$ – величина прибутку, яку бажає отримати підприємець від реалізації одиниці товару.

При опосередкованому збуті ціна продажу кінцевому споживачу збільшується на розмір націнки, яка залежить від особливостей товару та попиту на цей товар (наприклад, еластичності, сезонності).

Метод на основі цільової норми прибутку застосовують тоді, коли планують досягти бажаної норми прибутку на вкладений капітал. Необхідно взяти до уваги, що розрахунки ціни в цьому випадку залежать від обсягу виробництва та реалізації, у зв'язку з чим необхідно визначити критичну точку обсягу виробництва. Критичний обсяг виробництва зменшується внаслідок зниження постійних і змінних витрат, які необхідно враховувати у виробничій фірмі.

$$Ц = CЗВ + (ПВ + П) : К$$

де $CЗВ$ – середні змінні витрати (на одиницю продукції),
 $ПВ$ – постійні витрати за певний проміжок часу,
 $П$ – загальна сума прибутку, яку можна отримати від продажу продукції за той самий період;
 $К$ – обсяг продажу продукції.

Крім того, на розраховані ціни впливатимуть ще й ринкові фактори (характер попиту й конкуренція).

Виконання практичної роботи

Тестові завдання

1. У короткостроковому періоді фірма, яка прагне збільшити прибуток, розширює виробництво, якщо при цьому:
 - а) ринкова ціна на товар фірми нижча від постійних витрат;
 - б) підприємницький прибуток дорівнює нулю;
 - в) ринкова ціна вища за загальні витрати;
 - г) ринкова ціна вища за змінні витрати.

2. Ситуація, що можлива в довгостроковому періоді:

- а) постійні витрати стають змінними;
- б) змінні витрати починають збільшуватися;
- в) постійні витрати дорівнюють нулю;
- г) постійні витрати більші за змінні;
- д) валові витрати є неявними.

3. Правління фірми приймає рішення про збільшення виробництва. При цьому зростатимуть витрати:

- а) постійні;
- б) змінні;
- в) валові;
- г) явні;
- д) бухгалтерські;
- е) граничні.

4. Позитивний ефект від збільшення масштабу виробництва можна отримати:

- а) у разі раціонального використання обладнання;
- б) за умови здачі зайвих виробничих площ та обладнання в оренду;
- в) внаслідок зниження витрат на реалізацію;
- г) у випадку диверсифікації виробництва.

5. Загальні витрати виробництва певної продукції будуть мінімальними за умови:

- а) максимізації прибутку;
- б) $ATC = MC$;
- в) $AVC = MC$;
- г) $FC = AVC$;
- д) $FC = 0$.

Практичне завдання

Завдання 1. Розв'яжіть задачу

1) Ознайомтеся зі статтями витрат на виробництво продукту. Визначте структуру витрат у 2020 та 2021 рр. відносно загальної собівартості (54,75 та 59,07 грн. у відповідних роках). У розрахунках питомої ваги кожної статті витрат використайте формулу:

$$\text{Питома вага } I = (\text{витрати за } I\text{-ю статтею/собівартість продукції}) \cdot 100 \, \%.$$

2) Розрахуйте відхилення в розмірі витрат — абсолютне та відносне.

Абсолютне відхилення — це різниця між сумою витрат 2021 р. порівняно із сумою витрат 2020 р. в абсолютному еквіваленті (грн.).

Абс. відх1 = витрати за і-тою статтею 2021 р. - витрати за і-тою статтею 2020 р.

Відносне відхилення — це відношення різниці між сумою витрат 2021 р. порівняно із сумою витрат 2020 р. до суми витрат у 2020 р.

Відн. відх1 = 100 % · (витрати за і-ю статтею 2021 р. - витрати за і-тою статтею 2020 р.)/витрати за і-ю статтею 2009 р.

3) Використовуючи метод «витрати плюс», визначте ціну продукції, якщо у 2009 р. рентабельність становила 15 %, а у 2010 р. — 18 %.

У разі застосування цього методу ціна визначається, як збільшення витрат на певний відсоток.

Ціна = собівартість продукції (1 + рентабельність/100 %).

►► Калькуляція собівартості продукції

Витрати на виробництво 1 кг ковбаси «Докторська»

Стаття витрат	Сума витрат за роками, грн./кг		Структура витрат за роками, %		Відхилення	
	2009	2010	2009	2010	абсолютне, грн.	відносне, %
1.Прямі матеріальні витрати						
1.1. Сировина й основні матеріали:						
яловичина	15,5	18				
свинина	2,4	3,5				

яйця	0,9	0,5				
молоко	2,1	2				
сіль	0,05	0,04				
1.2. Електроенергія	4,0	4,9				
2.Прямі витрати на оплату праці	5,9	6				
3. Інші прямі витрати	1,6	2				
4.Загальновиробничі витрати						
4.1.Заробітна платня обслуговуючого персоналу	3,9	3,5				
4.2.Відрахування на соціальні заходи	1,4	1,33				
4.3.Ремонт і утримання основних засобів	2,4	2,4				
4.4. Освітлення	1,6	1,6				
4.5.Амортизація основних засобів	1,1	1,1				
5.Інші прямі витрати	1,8	2,1				
Виробнича собівартість	44,65	48,97				
Адміністративні витрати	5,3	5,3				
Витрати на збут	4,8	4,8				
Собівартість продукції, грн./кг	54,75	59,07				

4) Сформулюйте висновки, висвітливши нижченаведені положення:

♦ визначте статті витрат, що мають найбільшу питому вагу в структурі витрат і найбільшою мірою впливають на розмір сукупних витрат;

♦ визначте, які з витрат у представленій калькуляції є постійними, а які — змінними;

♦ охарактеризуйте чинники, які могли вплинути на підвищення окремих статей витрат і ціни у 2010 р.

Завдання 2.

На основі фахових знань у своїй галузі складіть приблизний перелік витрат для виробництва певного товару чи послуги фізичною особою-підприємцем.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

- Оформіть звіт про виконання практичної роботи 11.
- Зробіть скриншот виконаної ЛПР та надішліть на e-mail:
ksenija.rengevich@gmail.com або на Viber (096 699 17 66)